

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radka Pavelky a soudců Mgr. Kateřiny Brodské a Mgr. Pavla Suchého ve věci

žalobce: [redacted], narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem JUDr. Vladimírem Davidem
sídlem Mírové nám. 48, 440 01 Louny

proti

žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČ 00025429
sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2
jednající prostřednictvím Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových,
IČ: 69797111
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o náhradu škody, o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Lounech ze dne 2. 11. 2017, č. j. 13 C 72/2014 - 82,

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se v napadeném výroku I. **mění** potud, že se zamítá žaloba o zaplacení dalších 25 000 Kč; jinak se v tomto výroku **potvrzuje**.
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady řízení před soudy obou stupňů ve výši 28 422,50 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám JUDr. Vladimíra Davida, advokáta se sídlem v Lounech.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Svátková.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným rozsudkem Okresní soud v Lounech (dále jen okresní soud či soud prvního stupně) uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 65 126 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 65 126 Kč od 23. 4. 2014 do zaplacení, do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), zamítl žalobu o zaplacení částky 201 390,50 Kč s ročním zákonným úrokem z prodlení z této částky od 23. 4. 2014 do zaplacení (výrok II.) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 22 208,50 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.).
2. Rozsudek odůvodnil okresní soud tím, že se žalobce domáhal zaplacení částky 316 066 Kč (náhrady nákladů obhajoby ve výši 66 066 Kč a náhrady nemajetkové újmy způsobené mu nezákonným rozhodnutím ve výši 250 000 Kč) s ročním zákonným úrokem z prodlení z této částky od 18. 9. 2013 do zaplacení jako náhrady škody a náhrady za nemajetkovou újmu způsobenou mu trestním stíháním, které skončilo zastavením, resp. zproštěním obžaloby. Žalobce uvedl, že usnesením č. j. KRPV-31032-57/TČ-2011-040771-41 ze dne 19. 3. 2012 mu bylo Policií ČR, KRP Ústeckého kraje, SKPV Louny, sděleno, že je proti němu zahájeno trestní stíhání ze spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 trestního zákoníku a zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) trestního zákoníku. Toho se měl dopustit tím, že v přesně nezjištěnou dobu počátkem ledna 2012, pravděpodobně 10. 1. 2012, měl přijít nejprve sám do baru Vikárka v Lounech, [REDAKCE], kam za ním měly přijet ještě další dvě osoby a v průběhu večera, resp. nočních hodin, měl vyhrožovat [REDAKCE], nar. [REDAKCE], že ji zabije, že zabije i jejího syna [REDAKCE], což měl zdůrazňovat gesty znamenající zastřelení a ukazováním na osoby, které se předtím měly dostavit a sedět s ním u společného stolu, jako odplatu za zmařené těhotenství [REDAKCE]. Dále měl [REDAKCE] v baru Vikárka navštívit a sdělit jí, že je mu známo, že [REDAKCE] bude vypovídat jako svědek dne 13. 2. 2012 v trestní věci jejího syna [REDAKCE], nar. [REDAKCE] a žádat ji, aby nevypovídala s tím, že pokud tak učiní, dají jí pokoj a pokud ne, tak se uvidí. To v poškozené [REDAKCE] vyvolalo vzhledem k předchozímu slovnímu útoku obavu o život jejího nez. syna [REDAKCE], a proto mu měla slíbit, že následující den nebude vypovídat, což také bez uvedení důvodu učinila. Proti usnesení o zahájení trestního stíhání podal žalobce v zákonné lhůtě stížnost, které nebylo vyhověno a na žalobce byla podána obžaloba pro přečin nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 trestního zákoníku a zločin vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) trestního zákoníku. Trestní stíhání pro přečin nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 trestního zákoníku bylo usnesením Okresního soudu v Lounech ze dne 9. 1. 2013, č. j. 15 T 151/2012 - 232 zastaveno a pro zločin vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) trestního zákoníku byl žalobce rozsudkem Okresního soudu v Lounech ze dne 29. 7. 2013, č. j. 15 T 151/2012 - 336 zproštěn. Sama skutečnost, že proti žalobci bylo vedeno trestní stíhání, narušila podle žalobních tvrzení jeho duševní stav, rozvinuly se mu depresivní poruchy a bylo proto narušeno plnohodnotné vedení jeho života. Žalobce nebyl trestně stíhán, těšil se dobré pověsti, zpráva o tom, že je trestně stíhán, se snadno rozšířila, neboť žije na malém městě. V důsledku řízení trpěl žalobce depresemi, měl potíže se spánkem, ztratil zájem o činnosti, které jej dříve těšily, měl potíže s koncentrací a projevovala se u něj citová nerovnováha. Byl mu odebrán zbrojní průkaz a nebyl schopen provozovat ani svůj koníček – rybaření. V manželském životě byl žalobce vznětlivý a podrážděný, ztratil zájem o intimní soužití, uzavíral se do samoty na chatě. Tento stav se negativně projevil i v profesním životě – žalobce ztrácel zákazníky, což vedlo k poklesu jeho tržeb. Na setkávání s přáteli neměl žalobce pomyšlení. Žalovaná s uplatněným nárokem nesouhlasila. Uvedla, že u ní byl dne 22. 10. 2013 uplatněn nárok na náhradu škody ve výši 66 066 Kč spočívající v náhradě nákladů obhajoby a nárok na přiměřené zadostiučinění za

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Svátková.

nezákonné trestní stíhání. Žádost byla projednána dne 12. 9. 2014. Bylo konstatováno, že došlo k vydání nezákonného rozhodnutí podle § 7 zákona č. 82/1998 Sb., žalobci však byla poskytnuta toliko náhrada nákladů obhajoby ve výši 49 549,50 Kč. Zde byly splněny zákonné podmínky pro jejich přiznání, avšak výše náhrady byla ponížena v souladu s advokátním tarifem. Za úkon spočívající v sepisu stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání totiž advokátu náleží toliko odměna v poloviční výši (§ 11 odst. 2 písm. d/ advokátního tarifu). Zastavení trestního stíhání v souvislosti s nebezpečným vyhrožováním patří mezi výluky podle § 12 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., za něž náhrada škody nenáleží, za úkony učiněné v době od zahájení trestního stíhání do doby, kdy byl vzat zpět souhlas s trestním stíháním a toto zastaveno, bylo proto uvažováno se sazbou ve výši 1 300 Kč za jeden úkon odpovídající rozdílu mezi sazbou za úkon ve věci podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) trestního zákoníku (2 300 Kč) a sazbou za úkon podle § 353 odst. 1 trestního zákoníku (1 000 Kč) a za totéž období nebyly přiznány režijní paušály, neboť byly žalobcem vynaloženy na obhajobu za přečin nebezpečného vyhrožování, u něhož bylo trestní stíhání zastaveno, ač to patří mezi výluky, za které náhrada škody nenáleží. Žalobci hrozil trest odnětí svobody v trvání 1 roku, či zákaz činnosti za přečin nebezpečného vyhrožování a 2 roky až 8 let za zločin vydírání. Trestní stíhání trvalo rok a 5 měsíců, tedy po přiměřenou dobu. Na výzvu k přesné specifikaci zásahů do rodinného a pracovního života žalobce v řízení před žalovanou nereagoval, tvrzenou nemajetkovou újmu proto žalovaná považovala za neprokázanou.

3. Co do zaplacení částky 49 549,50 Kč byla žaloba žalobcem vzata zpět, neboť v tomto rozsahu žalovaná dobrovolně uhradila náhradu nákladů obhajoby, dále byla žaloba vzata zpět co do úroku z prodlení ze žalované částky za dobu od 18. 9. 2013 do 22. 4. 2014. Okresní soud proto řízení v tomto rozsahu zastavil.
4. Provedeným dokazováním okresní soud zjistil, že právní zástupce žalobce vystupoval v odškodňovaném trestním řízení jako obhájce. Fakturou ze dne 12. 9. 2013 č. 1-172/2013 vyúčtoval žalobci částku 66 066 Kč za následující úkony: 21. 3. 2012 - první porada s klientem včetně přípravy zastoupení - 2 300 Kč, 21. 3. 2012 - sepis stížnosti - 2 300 Kč, 30. 3. 2012 - účast při výslechu svědkyně [REDAKCE] - 4 600 Kč, 4. 4. 2012 - účast při výslechu obviněného [REDAKCE] st. - 2 300 Kč, 10. 7. 2012 - účast při prostudování spisu - 2 300 Kč, 7. 1. 2013 - další porada s klientem přes 1 hodinu - 2 300 Kč, 9. 1. 2013 - obhajoba při hlavním líčení - 6 900 Kč, 14. 1. 2013 - další porada s klientem přes 1 hodinu - 2 300 Kč, 20. 2. 2013 - obhajoba při hlavním líčení - 9 200 Kč, 13. 5. 2013 - další porada s klientem přes 1 hodinu - 2 300 Kč, 13. 5. 2013 - obhajoba při hlavním líčení - 4 600 Kč, 26. 7. 2013 - další porada s klientem přes 1 hodinu - 2 300 Kč, 29. 7. 2013 - obhajoba při hlavním líčení - 4 600 Kč, režijní paušály 6 300 Kč, celkem základ 54 600 Kč, DPH 11 466 Kč, celkem vč. DPH 66 066 Kč. Provedení úkonů nebylo žalovanou činěno sporným a je prokazováno trestním spisem, příjmovými pokladními doklady bylo prokázáno, že náklady obhajoby byly žalobcem uhrazeny. Ohledně tohoto nároku okresní soud uzavřel, že podle § 12 odst. 5 advokátního tarifu se při stíhání pro dva a více trestných činů spáchaných v souběhu použije odměna stanovená pro trestný čin s nejvyšší sazbou, tedy odměna má správně činit 2 300 Kč za jeden úkon. Bylo prokázáno, že řízení pro přečin nebezpečného vyhrožování bylo zastaveno usnesením, které nabylo právní moci dne 9. 1. 2013 a obžaloby pro zločin vydírání byl žalobce zproštěn rozsudkem ze dne 29. 7. 2013, který nabyl právní moci 21. 8. 2013. V trestním řízení žalobce udělil plnou moc JUDr. Vladimíru Davidovi. Za dané situace podle závěru okresního soudu žalobci náleží náklady trestního řízení ve výši 64 675,50 Kč, které odpovídají nákladům účtovaným advokátem s jedinou výjimkou představující již zmíněný úkon spočívající v podání

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Svátková.

stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání, za který náleží úkon v poloviční výši. Žalobci již bylo co do 49 549,50 Kč vyhověno, bylo mu proto přiznáno dalších 15 126 Kč a co do částky 1 390,50 byla žaloba týkající se nároku na náhradu majetkové škody spočívající ve vynaložení nákladů na nutnou obhajobu zamítnuta.

5. K otázce zásahů do osobnostních práv žalobce a do jeho profesního a rodinného života provedl okresní soud dokazování účastnickou výpovědí žalobce a výpovědí svědků (manželky žalobce [REDACTED], svědka [REDACTED], sestry žalobce [REDACTED] a [REDACTED]). Okresní soud z provedených důkazů zjistil, že žalobce byl vystaven velkému stresu, uzavíral se do sebe, byl nerudný, měl změny nálad a trpěl depresemi (aniž by se pro ně léčil na psychiatrii), ztratil zájem o činnosti, které jej dříve těšily, byl podrážděný a vznětlivý. V letech 2012 - 2013 začal žalobce trpět chronickou chorobou jícnu a v roce 2016 prodělal infarkt. Žalobci se nepodařilo prokázat, že by v souvislosti s trestním stíháním ztratil zaměstnání, a to ani přes poskytnuté poučení soudu. Nebylo také prokázáno, že by žalobce ztratil řadu přátel; svědci z řad jeho známých ani o trestním stíhání nevěděli. Nelze také mít za to, že by žalobce citelněji zasáhlo dočasné odebrání zbrojního průkazu, neboť před jeho odnětím chodil střilet 2x – 3x do roka, po skončení stíhání si jej nejprve nechtěl vyzvednout a poté, co mu byl vydán, již střilet nebyl.
6. Žalobce přes výzvu neoznačil srovnatelný případ nemajetkové újmy a uvedl, že jeho požadavek odpovídá ekonomické realitě České republiky, neboť celková výše uplatněného nároku je cca desetinásobkem průměrné mzdy a za uvedenou částku lze pořídit automobil nižší třídy v základním vybavení, tedy věc, která po uplynutí velmi krátké doby ztrácí svou reálnou hodnotu.
7. Po právní stránce okresní soud uzavřel, že nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze uplatnit tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán. Okresní soud odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, podle něž je třeba při stanovení přiměřeného zadostiučinění vycházet z povahy trestní věci, z délky trestního řízení a z dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby s tím, že případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámce konstatování (porušení) práva na místě pouze tehdy, jestliže by se poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat. V posuzované věci trvalo stíhání jeden rok a pět měsíců a žalobce byl stíhán pro zločin vydírání, za který mu hrozil trest odnětí svobody až na 8 let. Trestní stíhání mělo značný dopad do osobní sféry žalobce, neboť pocíťoval stres, úzkost, nejistotu, odrazilo se to na jeho vztahu k rodině i přátelům, jichž se stranil. Prožitý stres se pak bezesporu projevil též na jeho fyzickém zdraví. V daném případě byl zprošťující rozsudek vydán pro důvod uvedený v § 226 písm. a) trestního řádu, protože nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaný stíhán. Současně nebylo shledáno, že by žalobce svým chováním zavinil příčinu k zahájení či vedení trestního stíhání např. změnami výpovědí, které by si protirečily apod. Uvedené situaci je pro poměry České republiky přiměřená částka 50 000 Kč, která se nejvíce blíží v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti. O nákladech řízení rozhodl okresní soud podle § 142 odst. 3 o. s. ř. a § 146 odst. 2 o. s. ř. a žalobci přiznal právo na plnou náhradu jeho nákladů, neboť měl neúspěch jen v poměrně nepatrné části (částka 1 390 Kč a část úroků z prodlení), ve zbývajících částech záviselo plnění na úvaze soudu a částečné zpětvzetí bylo způsobeno plněním žalované po podání žaloby. Výši odměny za jeden úkon právní pomoci stanovil okresní soud v souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 3378/2013 podle § 9 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., a žalobci přiznal náhradu za 5,5 těchto úkonů spolu s 6 paušálními náhradami výdajů a daní z přidané hodnoty,

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Svátková.

celkem 22 808,50 Kč, které uložil žalované uhradit ve lhůtě určené podle § 160 odst. 1 o. s. ř. k rukám zástupce žalobce podle § 149 odst. 1 o. s. ř.

8. Proti tomuto rozsudku podala odvolání žalovaná. Namítala, že soud prvního stupně nepřihlédl k řadě rozhodných skutečností. V posuzované věci z výpovědí svědků, včetně manželky, vyplynulo, že o trestním stíhání nevěděli, případně se to dozvěděli až s odstupem času, žalobce se nikomu nesvěřil, jen změnil své chování. Na gastroenterologickém oddělení se žalobce léčil již v červenci roku 2011, tedy před zahájením trestního stíhání, tzn., že jeho problémy nebyly v příčinné souvislosti s vedeným trestním stíháním, jejich příčinou byly spíše dlouhodobě neurovnané vztahy v rodině. Rovněž délka trestního stíhání nebyla nepřiměřená a věc nebyla medializována. Nebylo proto možno dospět k závěru, že žalobci je třeba poskytnout přiměřené zadostiučinění v penězích, omluva je zcela postačující, poskytnutí částky 50 000 Kč není důvodné a je v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu ČR. Co se týče nákladů obhajoby, není zde dán důvod pro to, aby sazba odměny byla posuzována podle přísnější kvalifikace, odůvodněno je tak pouze přiznání nákladů ve výši 49 549,50 Kč. Žalobci neměly být přiznány ani náklady řízení. Judikatura soudů je ve vztahu k přiznávaným částkám ustálená, výše nemajetkové újmy činí asi 20 000 Kč za rok, to však v těch nejzávažnějších případech, kdy je do osobnostní sféry poškozeného zasazenou markantním způsobem – vazbou, medializací, nepřiměřeně dlouhým stíháním, trvalým narušením rodinných vztahů, při hrozbě dlouhodobého odnětí svobody a dosavadní bezúhonnosti. I kdyby tyto předpoklady byly naplněny, žalobci by náležela nejvýše částka 28 000 Kč. Žalobce měl svůj nárok objektivně posoudit a žalovat adekvátní částku, neučinil-li tak, jednal nehospodárně a v řízení byl z větší části neúspěšný, ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. proto aplikovat nelze. Žalovaná proto navrhla, aby byl napadený rozsudek změněn tak, že se žaloba o zaplacení částky 65 126 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 65 126 Kč od 23. 4. 2014 do zaplacení zamítá.
9. Žalobce se k podanému odvolání vyjádřil při jednání odvolacího soudu. Uvedl, že rozsudek okresního soudu je věcně správný, neboť pouhé konstatování porušení práva zahájením trestního stíhání proti žalobci, resp. omluva žalované, postačující nejsou. Částka 50 000 Kč nedosahuje ani dvojnásobku průměrné měsíční mzdy v ČR. Žalobce byl nadto v době trestního stíhání osobou vyššího věku, byl dosud netrestaný, hrozil mu trest odnětí svobody až na 8 let a takové trestní stíhání pro něj muselo znamenat zásadní psychickou újmu. Jakkoliv podle všeho žádný lékař nepotvrdí, že byl infarkt žalobce v roce 2016 důsledkem psychického tlaku na žalobce, je zřejmé, že psychická újma má negativní vliv na fyzické zdraví. Existence psychické újmy pak vždy vede ke snížení kvality osobního života, u žalobce se to projevilo nechutí trávit čas s rodinou. Trestně stíhaná osoba je také nucena se svým trestním stíháním zabývat a jednat s obhájcem. Žalovaná ovšem dosud uhradila jen část toho, co žalobce na náklady své obhajoby vynaložil. Žalobce zdůraznil, že se jednalo o nutnou obhajobu – tedy obhájcem musel být zastoupen. Navrhl proto, aby byl rozsudek okresního soudu potvrzen.
10. Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 o. s. ř.), osobou oprávněnou (§ 201 o. s. ř.) a je přípustné, přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uvedeném v § 212 a § 212a o. s. ř. a odvolání žalované shledal zčásti důvodným. Předmětem přezkumu odvolacího soudu byly výroky I. a III., odvoláním žalované výslovně napadené. Zamítavý výrok II. nebyl odvoláním napaden, nebyl tedy předmětem přezkumu odvolacího soudu a nabyl samostatně právní moci.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Svátková.

11. Okresní soud provedl ve věci řádné dokazování v souladu s důkazními návrhy účastníků. Byli-li účastníci (žalobce) poučeni o nutnosti prokázat další tvrzené skutečnosti, z jejich strany již k dalším důkazním návrhům nedošlo a ti nevznegli ke zjištěnému skutkovému stavu žádné výhrady ani v průběhu odvolacího řízení. Odvolací soud tak vychází ze skutkových zjištění a závěru o skutkovém stavu, který učinil okresní soud a který byl již výše shrnut.
12. Jde-li o právní posouzení, okresní soud správně uzavřel, že nárok žalobce je nárokem na náhradu škody za nezákonné trestní stíhání, tento nárok se posuzuje analogicky podle § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) – dále jen OdpŠk. Judikaturou již bylo dovozeno, že se v těchto případech postupuje právě podle § 8 odst. 1 OdpŠk, přičemž se neposuzuje správnost postupu orgánů činných v trestním řízení při zahájení trestního řízení (nejde o nesprávný úřední postup), rozhodující je výsledek trestního stíhání. Jedná se o odpovědnost objektivní, tedy zavinění státního orgánu se nezkoumá.
13. Žalobce svůj nárok uplatnil v souvislosti s trestním stíháním pro přečin nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 trestního zákoníku a pro zločin vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) trestního zákoníku. Trestní stíhání pro přečin nebezpečného vyhrožování bylo zastaveno podle § 223 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. i) trestního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2013, tedy z toho důvodu, že trestní stíhání bylo podmíněno souhlasem poškozené a tento souhlas byl poškozenou vzat zpět. Odškodnění za toto trestní stíhání skutečně patří podle výluky z odškodnění podle § 12 odst. 2 písm. a) OdpŠk, jakkoliv je v tomto ustanovení nepřesně odkazováno na § 163a trestního řádu. Z judikatury i důvodové zprávy zákona č. 82/1998 Sb., je však zřejmé, že mezi výluky z odškodnění patří situace, kdy je trestní stíhání zastaveno právě z tohoto důvodu. Tyto případy jsou důvodovou zprávou souhrnně vymezeny jako situace, kdy by poskytnutí odškodnění bylo v rozporu s dobrými mravy (neboť by tak mohlo docházet též k odškodnění skutečných pachatelů trestných činů). Tedy za stíhání pro přečin nebezpečného vyhrožování žalobci odškodnění ze zákona nenáleží. Jde-li o stíhání pro zločin vydírání, zde se jedná o situaci, kdy trestní řízení skončilo zproštěním obžaloby podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. ř., tj. proto, že nebylo prokázáno, že se skutek kladený mu za vinu stal. V tomto případě jsou proto zákonné předpoklady odpovědnosti státu za škodu naplněny (žalobce byl trestně stíhán v řízení, které skončilo tím, že byl obžaloby pravomocně zproštěn), aniž by zákonná výluka z odškodnění byla dána.
14. V této souvislosti se okresní soud zabýval otázkou, zda žalobci přiznat náklady obhajoby (náhradu majetkové škody) v plné výši (tedy 2 300 Kč za jeden úkon právní pomoci) či, zda tyto náklady ponížit o náklady obhajoby vztahující k přečinu nebezpečného vyhrožování, jak to učinila žalovaná při dobrovolném uspokojení žalobcova nároku.
15. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 11. 2005, sp. zn. 25 Cdo 1325/2004, obviněný, který byl stíhán pro více samostatných skutků (trestných činů ve vícečinném souběhu) a byl pravomocně uznán vinným pouze ze spáchání některých z nich, má zásadně vůči státu právo na náhradu škody spočívající v nákladech obhajoby v rozsahu odpovídající části odměny advokáta, která se vztahuje ke skutkům (trestným činům) pro které nebyl obviněný pravomocně uznán vinným. *Toto rozhodnutí však není na místě v posuzovaném případě aplikovat.* Bylo totiž vydáno za účinnosti vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen AT) ve znění účinném do

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Svátková.

31. 8. 2006, na který se v odůvodnění tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu odkazuje. Podle tehdejšího znění § 12 odst. 4 AT platilo, že jde-li o zastupování nebo obhajobu dvou nebo více osob, anebo jde-li o obhajobu v trestním řízení vedeném pro trestné činy spáchané ve vícečinném souběhu, náleží advokátovi za každou z těchto zastupovaných osob nebo za každý takto stíhaný trestný čin mimosmluvní odměna snižená o 20 %. S účinností od 1. 9. 2006 však platí ustanovení § 12 odst. 5 AT, podle kterého při obhajobě v trestním řízení vedeném pro trestné činy spáchané v souběhu náleží advokátovi pouze odměna stanovená pro trestný čin s nejvyšší trestní sazbou. Má proto logiku, pokud okresní soud, vycházející z tohoto ustanovení, přiznal žalobci náklady obhajoby v sazbě 2 300 Kč za jeden úkon a související režijní paušály, neboť takové náklady obhajoby by byly žalobcem na jeho nutnou obhajobu vynaloženy i tehdy, pokud by byl žalobce stíhán pouze pro zločin vydírání, pro nějž byl obžaloby zproštěn. Jestliže tedy okresní soud (po snížení, které nebylo předmětem odvolacího přezkumu) přiznal žalobci náklady obhajoby v plné výši, je jeho rozhodnutí správné.

16. Jedná-li se o náhradu újmy nemajetkové, okresní soud případně odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, vymezující hlediska, která mají vést ke stanovení přiměřené výše peněžitého zadostiučinění podle § 31a odst. 1 OdpŠk poskytovaného tehdy, jestliže není nemajetkovou újmu možno nahradit jinak a samotné konstatování práva se nejvíce jeví jako dostačující. Nejvyšší soud uvádí, že kritéria, která mohou pravidelně indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy, jsou povaha trestní věci (závažnost trestného činu spojená s hrozbou trestního postihu a odsudek společnosti vztahující se k trestnému jednání kladenému za vinu), délka trestního řízení (délka po kterou trvá morální poškození osobnosti – narušení soukromého, rodinného, příp. jiného života), následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby (které jsou umocněny či zmírněny v důsledku objektivních skutečností představovaných právě závažností trestného činu a délkou trestního stíhání), dále je třeba zohlednit okolnosti, za nichž k nemajetkové újmě došlo, tedy okolnosti vydání usnesení o zahájení trestního stíhání (bylo zahájeno bezdůvodně, případně dokonce s cílem poškodit, případně skutečnosti svědčící o podílu poškozeného na zahájení a dalším vedení trestního stíhání). Je též třeba zohlednit důvody, pro které k zastavení trestního stíhání nebo zproštění obžaloby došlo. Přitom je třeba vycházet z toho, že forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat. Dovolací soud dále konstatoval, že v konečném důsledku musí výše soudem přiznaného zadostiučinění odpovídat výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích shodují. Tedy výše přiznaného zadostiučinění by se neměla bez zjevných a podstatných skutkových odlišností konkrétního případu podstatně odlišovat od zadostiučinění přiznaného v případě skutkově obdobném.
17. V dané věci byl žalobce pro zločin vydírání stíhán jako dosud bezúhonný, trestní stíhání pak vnímal o to úporněji, že žije v malém městě. Nelze současně uzavřít (jak konstatoval již okresní soud), že by si žalobce sám svým jednáním způsobil nedůvodné vedení trestního řízení, případně nedůvodné pokračování v něm. Samotné vedení trestního stíhání se nepochybně projevilo v osobním životě žalobce negativně – vedlo k tomu, že žalobce pocíťoval stres, úzkost a nejistotu, stranil se rodiny i přátel, stal se apatickým, netěšily jej činnosti, které dříve vykonával rád. Prožitý stres se odrazil též na žalobcově fyzickém zdraví. Ke zproštění obžaloby došlo nakonec z toho důvodu, že se neprokázalo, že by se žalobce dopustil jednání, které mu bylo kladeno za vinu. To jsou skutečnosti, které při určení výše zadostiučinění akcentoval okresní soud.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Svátková.

18. Ústavní soud ČR ve svém nálezu ze dne 26. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 2394/15 konstatoval, že má-li být stát skutečně považován za materiální právní stát, musí nést objektivní odpovědnost za jednání svých orgánů, resp. za jednání, kterým orgány veřejné moci přímo zasáhly do základních práv jednotlivce. Stát nemá svobodnou vůli, nýbrž je povinen striktně dodržovat právo v jeho „ideální“ (škodu nepůsobící) interpretaci. Na jednu stranu je povinností orgánů činných v trestním řízení vyšetřovat a stíhat trestnou činnost, na druhou stranu se stát nemůže zříci odpovědnosti za postup těchto orgánů, pokud se posléze ukáže jako postup mylný, zasahující do základních práv. V takové situaci není rozhodné, jak orgány činné v trestním řízení vyhodnotily původní podezření, ale to, zda je jejich podezření v trestním řízení potvrdilo.
19. Při úvaze o tom, zda žalobci náleží též peněžité odškodnění, resp. při úvaze o jeho výši, nelze odhlédnout ani od toho, že v daném případě byl postup orgánů státu právě projevem povinnosti konat. Pakliže byl žalobce pravomocně zproštěn obžaloby, bylo to za jiné důkazní situace, než zde byla na počátku trestního řízení. Trestní stíhání pro přečin nebezpečného vyhrožování i trestný čin vydírání bylo totiž zahájeno zejména na základě výpovědi snachy žalobce [REDAKCE], nar. [REDAKCE]. Ta nedala souhlas s trestním řízením pro přečin nebezpečného vyhrožování a ve vztahu ke zločinu vydírání, kde souhlasu poškozeného s vedením trestního řízení není třeba, pak odmítla v hlavním líčení konaném dne 9. 1. 2013 vypovídat s tím, že případnou újmu žalobce by pocítovala jako svou vlastní. Tedy na jednu stranu bezesbýtku platí, že stát je jednání svých orgánů objektivně odpovědný, neprokázalo-li jednání kladené žalobci za vinu, na druhou však nelze odhlédnout od skutečnosti (při úvaze o poskytnutí odškodnění), že stát nikterak nepochybil (zahájení nebylo projevem policejní libovůle, či záměrné kriminalizace žalobce), naopak k pochybení by došlo, pakliže by v důsledku toho, jak události popsala poškozená [REDAKCE], orgány policie nekonaly. Ve srovnání s jinými případy, v nichž bylo rozhodováno o poskytnutí odškodnění, pak současně nelze přehlédnout, že zásahy do žalobcovy osobní sféry byly v důsledku více okolností minimalizovány. Příklad žalobce jednak nevešel ve známost, nebyl nikterak medializován (žalobce není veřejně známou osobou) a v rozporu s tím, co žalobce tvrdil, o trestním stíhání nevěděli ani jeho známí. K narušení rodinného života došlo jen mírně a po přechodnou dobu, a to nikoliv přímo v důsledku toho, že byl žalobce trestně stíhán (tedy nebyl zde přítomen faktor odsudku blízkého okolí v důsledku toho, co bylo žalobci kladeno za vinu), ale v důsledku toho, že žalobce trestní stíhání před svou rodinou a přáteli zamlčel, pouze změnil své chování a rodiny i přátel se stranil. V okamžiku, kdy se žalobce v rodině (své sestře a manželce) svěřil s tím, je trestně stíhán, dostalo se mu naopak jejich podpory. Trestní stíhání také trvalo poměrně krátce, tedy zásah do osobnosti sféry žalobce byl i v tomto ohledu nízký. Je nezpochybnitelné, že každé trestní stíhání podrobuje obviněného, resp. obžalovaného, značné psychické zátěži (jde o zkušenostní větu – srov. nálezy Ústavního soudu ČR I. ÚS 2394/15) a to se nepochybně stalo také v posuzované věci, přičemž stres mohl podlomit rovněž žalobcovo zdraví fyzické (zhoršovat již přítomnou chorobu jícnu). S ohledem na dobu, která od skončení trestního stíhání uplynula, však již nelze spatřovat příčinnou souvislost mezi žalobcovým trestním stíháním a jeho zdravotními problémy (infarkt), které nastaly v letních měsících roku 2016 (tzn. tři roky po skončení trestního stíhání), neboť pocítoval-li žalobce dlouhodobý stres, v souvislosti s trestním stíháním to již po takové době od skončení trestního stíhání být nemohlo. Jinak řečeno, nad rámec pravidelného důsledku trestního stíhání v podobě zvýšené psychické zátěže žalobce, byly další následky přičitatelné vedení trestního stíhání jen minimální, resp. byly dány osobou žalobce (byl již vyššího věku a jeho zdravotní stav nebyl v pořádku). Právě s ohledem na tato osobní specifika považuje odvolací soud za přiměřené (vzhledem ke všem kritériím, která byla vzata v úvahu) přiznat žalobci též odškodnění v penězích, a to v částce 25 000 Kč celkem.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Svátková.

20. Odvolací soud tedy rozsudek okresního soudu v napadeném výroku I. podle § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil potud, že žalobu zamítl o dalších 25 000 Kč, jinak rozsudek – tedy ve vztahu k částce 40 126 Kč s příslušenstvím – jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil.
21. S ohledem na to, že rozhodnutí okresního soudu ve věci samé bylo změněno, odvolací soud znovu rozhodoval též o nákladech řízení před soudem prvního stupně.
22. Právo na náhradu nákladů řízení bylo přiznáno žalobci, a to v plné výši, neboť v části týkající se majetkové škody byl neúspěšný jen v nepatrné části předmětu řízení, jde-li o újmu nemajetkovou, zde záviselo plnění na úvaze soudu (§ 142 odst. 3 o. s. ř.).
23. Náklady žalobce v řízení před soudem prvního stupně sestávají z odměny za pět úkonů právní pomoci v plné výši (převzetí a příprava věci, sepsání žaloby, částečné zpětvzetí žalob, účast u dvou jednání) a za jeden úkon v poloviční výši (účast u jednání, při němž došlo k vyhlášení rozsudku), podle § 7 bodu 5. a § 9 odst. 4 písm. a) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen AT), tedy 5x 3 100 Kč a 1x 1 550 Kč, dále 6 paušálních náhrad výdajů á 300 Kč podle § 13 AT, to vše spolu s 21% DPH, jíž je zástupce žalobce plátcem, celkem tedy činí 22 808,50 Kč.
24. Rovněž v řízení před odvolacím soudem platí, že žalobce zde byl sice zčásti neúspěšný, i zde však pouze v části, v níž byla výše plnění závislá na úvaze soudu, náleží mu tak právo na plnou náhradu jeho nákladů. Tyto jsou představovány odměnou za jeden úkon právní pomoci spočívající v účasti zástupce žalobce u odvolacího jednání (3 100 Kč), jednou paušální náhradou výdajů (300 Kč), náhradou za promeškaný čas za čtyři započaté půlhodiny á 100 Kč podle § 14 odst. 1 písm. a), odst. 3 AT ve výši 400 Kč, a zpátečním cestovním z Loun do Ústí nad Labem ve výši 840, spolu s 21% DPH, celkem tak žalobcovy náklady za odvolací jednání představují (po zaokrouhlení) částku 5 614 Kč.
25. Náklady řízení před soudy obou stupňů je žalovaná povinna uhradit ve lhůtě stanovené podle § 160 odst. 1 o. s. ř., přičemž platební místo je stanoveno podle § 149 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné.

Ústí nad Labem 19. září 2018

Mgr. Radek Pavelka v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Svátková.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)